

Seksuaalinen häirintä ja seksuaaliväkivalta urheilussa

Toimintaohjeet ja ennaltaehkäisy

Ajatusten herättely

- <https://www.youtube.com/watch?v=LEn0f-mkQbk>

SOITA / MA-TI 14-17.30

0800 144 644

CHATTAA / KE-TO 14-17.30

www.etoleyksin.fi

[Etusivu](#)

[Haluatko jutella?](#)

[Kirjelaatikko](#)

[Tietoa meistä](#)

[Yhteistyökumppanit](#)

[N](#)

KIRJELAATIKKO

Et ole yksin-palvelun kirjelaatikko

Kirjelaatikon kautta voit olla yhteydessä Et ole yksin palveluun chat- ja puhelinpalvelun ollessa suljettuna. Jos haluat vastauksen viestiisi, muistathan jättää yhteystietojasi ei tallenneta mihinkään ja palveluun saapuneet viestit poistetaan vastaamisen jälkeen.

Väestöliiton asiantuntijat pyrkivät vastaamaan viestiisi viikon sisällä. Jos asiasi on kiireellinen, otathan yhteyttä chat- tai puhelinpalveluun aukioloaikojen puitteissa.

Nimi tai nimimerkki (pakollinen)

Sähköposti (pakollinen)

Viesti

Tutkimustietoa

- 2016 tehtiin 72 rikosilmoitusta urheilun ja liikunnan parissa tapahtuneista seksuaalirikoksista. Vuonna 2017 vastaava luku on 73 eli yhteensä vuosina 2016–2017 145 kappaletta.
  - 145 rikosilmoituksesta 48 liittyivät kilpailu- ja harrastustoimintaan.
  - Näissä tapauksissa yhteensä 69 uhria.
  - Epäiltyjä 76, joista 39 tapauksessa epäiltyinä oli valmentaja tai ohjaaja.
  - Uhrien keski-ikä (15,5-vuotta) kertoo, että kyseessä on lapsiin/nuoriin kohdistuvaa rikollisuutta
- *Lähde: Turpeinen. Poliisin tietoon tulleet seksuaalirikokset liikunnassa ja urheilussa 2016–2017. 2018*

Mitä seksuaalinen häirintä on?

- seksuaalisesti vihjailevat eleet tai ilmeet
- epäasialliset seksuaaliset puheet, kuten kaksimieliset vitsit, homottelu, huorittelu
- vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat huomautukset tai kysymykset
- epäasialliset seksuaaliset viestit, kuvat tai videot some-kanavissa
- seksiä koskevat ehdotukset tai vaatimukset

- Jos koskevat alle 16-vuotiasta (tai alle 18-vuotiasta) voi täyttää seksuaalirikoksen tunnusmerkit

Seksuaaliväkivalta: tärkeitä termejä

- **Rikoslaki luku 20**
- **Suojaikäraja 16 ja 18**
- **Grooming**
  - (8 b § ([20.5.2011/540](#))Lapsen houkutteleminen seksuaalisiin tarkoituksiin)
- **Netissä tapahtuva seksuaalinen hyväksikäyttö**

Pohdittavaksi

- **14-vuotias urheilija kertoo joukkuekaverilleen, että valmentaja on usein hivellyt hänen peppuaan ja rintojaan ollessaan tämän kanssa kaksistaan treeneissä. Tämä joukkuekaveri kertoo vanhemmalleen, joka puolestaan soittaa lajiliittoon. Miten toimit?**

Miten toimitaan?

- Kiitos kun kerroit. Tosi hyvin toimittu! (*kertominen ei usein ole helppoa*)
- Ota asia vakavasti (*tärkein sääntö on muistaa toimia ja puuttua asiaan, ottaa jokainen epäily vakavasti*)
- Ilmoita nuoren vanhemmille ja nuorelle itselleen (kerro nuorelle mitä olet kuullut ja kysy voisiko hän kertoa asiasta omin sanoin. Kirjaa ylös nuoren kertoma. Kerro että velvollisuutesi on kertoa asiasta poliisille ja lastensuojeluun ja näin varmistaa että hän saa apua.)
- Tee rikosilmoitus/ kysy neuvoa poliisilta (Sinun ei tarvitse tietää ylittkö tapaus rikoskynnyksen. Voit soittaa esimerkiksi Poliisin seksuaalirikosjaokseen 0504563654 arkisin kello 8-15. Voit kysyä neuvoa myös Et ole yksin-palvelusta tai Rikosuhripäivystyksestä)
- Tee lastensuojeluilmoitus (Ilmoitus tehdään aina ensisijaisesti lapsen asuinkunnan sosiaalitoimistoon. Kiireellisissä tilanteissa tai virka-ajan ulkopuolella ilmoitus voidaan tehdä sosiaalipäivystykseen tai hätäkeskukseen 112)
- Poista valmentaja tehtävistään asian selvittämisen ajaksi (antamalla valmentajan jatkaa tehtävässään otetaan riski, että lapsia vahingoittava käytös jatkuu)
- Seura voi tiedottaa, että valmentaja on poistettu tehtävistään, koska häntä epäillään epäasiallisesta käytöksestä/ seuran sääntöjen vastaisesta käytöksestä ja asiaa selvitetään. (älä puhu rikosepäilystä ennen kuin syyte on nostettu)

Pohdittavaksi

- **Valmentaja kertoo epäasiallisia vitsejä valmennettavilleen. Seura on hermostuneiden vanhempien ja valmentajan välikädessä. Seuran toiminnanjohtaja soittaa lajiliittoon ja kysyy neuvoa. Miten toimit?**

Ollaanpa sitä väsyneitä. Onko mennyt myöhään tyttöystävän kanssa petipuuhiissa?

Kyllä pojat kestää vähän ronskimpaakin läppää!

Toimintaohjeet

- 1. Kuule valmennettavia ja vanhempia**
- 2. Juttele valmentajan kanssa**
- 3. Päätä kurinpidollisista toimenpiteistä**

Mitä ajatuksia tällainen voi aiheuttaa valmennettavissa?

En ole vielä harrastanut seksiä. Pitäisikö jo olla siihen valmis??

Mitä ihmettä se tuolle kuuluu?

Miksi se KIINNOSTAA mun valmentajaa??

Mulla on kylläkin poikaystävä...

Palautteen antaminen valmentajalle

- **Auktoriteettiasema**
- **Turvallisen harrastusympäristön luominen – miksi vitsailla aiheesta josta voi tulla turvaton ja hämmentynyt olo joillekin?**
- **Muut turvalliset tavat luoda yhteyttä**

- **Mitä palautteen antaminen herättää valmentajassa?**
- **Mitä on etukäteen seuran säännöissä sovittu?**

Valmentaja-valmennettava suhteen rajat

- Etukäteen määritellyt rajat lasten- ja nuorten kanssa toimimiseen tuovat turvallisuutta niin urheilijoille, kuin valmentajallekin.

‘When you are alone with your coach it’s for sure that this sort of thing can happen. If there were clear ethical boundaries...then it would be very easy to know if your coach had gone too far’.

(Brackenridge, Fasting. 2005. The grooming process in sport: Narratives of sexual abuse.)

Valmentaja ei...

- ...flirttaile alaikäisen urheilijan kanssa, vaikka urheilija flirttailisi aikuisen kanssa.
- ...utele urheilijan yksityiselämästä.
- ...tarjoa kyytiä yksittäisille harrastajille ilman vanhempien lupaa.
- ...pyri jatkuvaan kanssakäymiseen urheilijan kanssa harrastuksen ulkopuolella.
- ...peseydy tai pukeudu urheilijoiden kanssa samassa tilassa samaan aikaan.
- ...nuku samassa tilassa lasten ja nuorten kanssa yksin. Nukkumistilojen valvojana tulee aina olla vähintään kaksi aikuista.

Valmentaja ei...

- ...kutsu urheilijaa kotiinsa ellei muitakin urheilijoita tai valmentajia ole läsnä.
- ...järjestä kahdenkeskisiä harjoituksia. Harjoituksissa tulee olla vähintään kaksi urheilijaa läsnä tai muita paikalla olijoita.
- ...pidä matkoilla ollessaan kahdenkeskisiä tapaamisia kummankaan huoneessa, vaan aina julkisissa tiloissa.
- ...anna urheilijalle lahjoja tai rahaa.

Uskaltaako mitään enää tehdä?

- **Mitä kaikkea voi silti tehdä:**
- **Lohduttaa ja halata jos urheilija sitä kaippaa**
- **Juhlia voittoa, antaa ylävitosia ja taputtaa olalle**
- **Avustaa ja ohjata**
- **Olla yksi luotettava aikuinen lisää urheilijan elämässä**
- **Nauraa ja käyttää huumoria**
- **Vaatia urheilijoita kunnioittamaan sääntöjä**
- **Luoda luottamuksellinen valmennussuhde urheilijaan**

Ennaltaehkäisy seuroissa

1. Urheilijaa suojelevat rekrytointikäytännöt
2. Yhteisiin sääntöihin sitoutuminen
3. Valmiit toimintamallit
4. Helppo raportointimalli
5. Henkilöstön kouluttaminen
6. Tiedottaminen
7. Toiminnan seuraaminen ja arviointi

Tulevaa Et ole yksin-hankkeen materiaalia

- **Epäasiallisen käytöksen ennaltaehkäisyseuroissa askel askeleelta**
- **Verkkokurssi valmentajille**
- **Nuorten materiaali**
- **Vanhempien esite**

Saitko uusia ajatuksia liittyen tähän videoon?

- <https://www.youtube.com/watch?v=LEn0f-mkQbk>

Onko kysyttävää/kommentteja?

Muista ainakin nämä

- Ota vakavasti ja toimi ... älä paina villaisella
- Kysy neuvoa kun olet epävarma.. Et ole yksin!
- Selkeät säännöt antavat suojaa ja helpottavat selvittelyä